

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

- DOMAR, E. D. 1946. Capital Expansion. Rate of Growth and Employment. In: *Econometria*, vol. 14, 1946, p. 137–147.
- DURLAUF, S. N. – QUAH, D. 1999. The New Empirics of Economic Growth. In: Taylor. J. and M. Woodford. *Handbook of Macroeconomics*. North-Holland. Elsevier Science.
- ELMSLIE, B. T. 1995. The Convergence Debate David Hume and Josiah Trucker. In: *Journal of Economic Perspectives*, vol. 9, 1995, no. 4, p. 207–216.
- HAIR, J. F. – ANDERSON, R. E. – TATHAM, R. T. – BLACK, W. 1995. *Multivariate Data Analysis: With Reading*. ISBN 0023490209
- LIPKOVÁ, L. 2004. *Európska únia*. Bratislava : SPRINT. 2004, 199 s. ISBN 80-89085-23-7.
- LYSÁK, L. 2003. Globalizácia verzus glokalizácia. In: *Ekonomický časopis*, roč. 51, 2003, č. 8. ISSN 0013-3035
- MEDERLY, P. 2002. Hlavné globálne procesy a trendy súčasnosti a ich dosah na región Strednej Európy. Praha : Centrum Univerzity Karlovy pro otázky životního prostředí 2002. ISBN 80-238-8378-X
- PACI, R. – PIGLIARU, F. 1999a. European Regional Growth: Do Sectors Matter? In: Adams. J. and F. Pigliaru. *Economic Growth and Change. National and Regional Patterns of Convergence and Divergence*. Cheltenham. Edward Elgar.
- SOJKOVÁ, Z. – STEHLÍKOVÁ– B. Socio-ekonomická komparácia krajín EÚ. Nitra : SPU. 2005. ISBN 80-8069-520-2.
- SOJKOVÁ, Z. – KROPKOVÁ, Z. 2005. Skúmanie konvergenčných tendencií z hľadiska HDP v krajinách EÚ. In: *Využitie kvantitatívnych metód vo vedeckovýskumnej činnosti a v praxi VII*. Bratislava, Dolnozemska cesta 1 : EKONÓM, 2005, s. 36–43. ISBN 80-225-2079-9
- SOJKOVÁ, Z. – KROPKOVÁ, Z. 2006. Skúmanie regionálnych disparít Európskej únie na úrovni NUTS2 (2006). In: *Forum Statisticum Slovacum*. 2006, s. 164–169. ISSN 1336-7420
- SOJKOVÁ, Z. – KROPKOVÁ, Z. 2007. Kapitola 5 : Investigation of Convergence Tendencies in EU. The Path of Internationalization and Integration in the Europe of Regions. Bucurest : Editura Economica, p. 63–88. ISBN: 978-973-709-322-6
- QUAH, D. T. 1996. Regional Convergence Clusters Across Europe. In: *European Economic Review*, vol. 40, 1996, p. 951–958. ISSN 0014-2921.
- ŠIKULA, M. 2003. Globálne súvislosti rozšírenia Európskej únie a konvergenčná pozícia slovenskej ekonomiky. In: *Ekonomický časopis*, roč. 51, 2003, č. 6, s. 641–663. ISSN 0013-3035
- TVRDOŇ, J. – SLIMÁK, D. 2003. Ekonomické a sociálne súvislosti integrácie Slovenska do Európskej únie. Regionálne aspekty integrácie do Európskej únie. Bratislava : REPRO-PRINT 2003. s. 119–156, ISBN 80-7144-130-9.

Kontaktná adresa:

prof. Ing. Zlata Sojková, CSc., Ing. Zlata Kropková, Katedra štatistiky a operačného výskumu. Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitra. Tr. A. Hlinku 2. 949 01 Nitra, e-mail: zla-ta.sojkova@fem.uniag.sk

Acta oeconomica et informatica 1
Nitra, Slovaca Universitas Agriculturae Nitriae, 2008, s. 14–17

TRANSAKČNÉ NÁKLADY A ŠTRUKTÚRA FARIEM V STREDNEJ A VÝCHODNEJ EURÓPE A V KRAJINÁCH BÝVALÉHO SOVIETSKEHO ZVÄZU

TRANSACTION COSTS AND FARM STRUCTURE IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE AND FORMER SOVIET UNION COUNTRIES

Pavel CIAIAN,^{1,2} Dušan DRABIK,¹ Ján POKRIVČÁK¹

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre¹
Katholieke Universiteit Leuven, Belgium²

In Western Europe, USA, and other developed countries agriculture is dominated by small family farms. In Central and Eastern European Countries (CEEC), and Former Soviet Union (FSU) dual structure of farms exists. There are large corporate farms (CF) and small family farms (FF) in CEEC and FSU. Our paper shows that both CFs and FFs specialize in commodities in which they have comparative advantage. CFs specialize in capital intensive products and in products with low labor monitoring. FFs specialize in products with higher labor monitoring requirements. The results of the research shown in this paper prove that farm structure determines the products of the country which will be competitive on international markets. This is especially important for transition countries, where high transaction costs hinder the change of farm organization. For this reason the choice of product structure in transition countries suffering from high transaction cost is more important than the choice of farm organization.

Key words: farm structure, production specialization, transaction costs, CEEC, FSU

V krajinách západnej Európy, USA a iných rozvinutých krajinách je poľnohospodársky sektor tvorený relatívne malými rodinnými farmami. V strednej a východnej Európy (CEEC) a krajinách bývalého Sovietskeho zväzu (FSU) existujú veľké korporátne farmy (obchodné spoločnosti, družstvá) (CF) a relatívne malé rodinné farmy (FF). Priemerná veľkosť farmy v CEEC a FSU je signifikantne väčšia než v západnej Európe alebo v USA.

Literatúra z deväťdesiatych rokov predpokladala, že veľké CF v CEEC a FSU sa transformujú na FF (Schmitt, 1991; Csaki a Lerman, 1996; Hagedorn, 1994). K tejto transformácii však nedošlo. Empirická literatúra sa pokúšala vysvetliť prečo sa CF netransformovali na FF tým, že sa porovnávala efektívnosť FF a CF v rôznych krajinách CEEC a FSU (Hughes, 2000; Mathijs a Vranken, 2000; Brümmer, 2001; Mathijs a Swinnen, 2001).

Výsledky v uvedenej literatúre sú nejednoznačné, a preto táto literatúra nevysvetľuje pomalú transformáciu CF na FF.

Ciaian a Swinnen (2006) rozpracovali teoretický model parciálnej rovnováhy vysvetľujúci prečo CF v CEEC stále pretrvávajú. Veľké CF aj naďalej obhospodarujú veľké výmery pôdy, pretože vznikajúce rodinné farmy musia čeliť značným transakčným nákladom, aby získali pôdu od etablovaných CF. Transakčné náklady zahŕňajú náklady spojené s vyjednávaním s manažmentom fariem, získaním informácií o reguláciách súvisiacich s pôdou a jej vlastníctvom, s vymedzením hraníc, s jednaním s dedičmi a spoluvlastníkmi (Swain, 1996; Prosterman a Rolfes, 1996; Ciaian a Swinnen, 2006).

Z literatúry vyplýva, že existujú značné transakčné náklady na transformáciu existujúcich CF na FF a z toho dôvodu v CEEC a FSU stále prevládajú veľké CF. Inými slovami, transakčné náklady pomáhajú CF udržiavať si veľký podiel na poľnohospodárskej pôde na úkor FF.

Kapitálová intenzívnosť a monitorovanie práce v poľnohospodárstve

Viacero štúdií hodnotí výhody FF v porovnaní s CF. Podľa týchto štúdií FF nemusia čeliť problému morálneho hazardu lebo farmár získava reziduálne výsledky podnikania (residual claimant). Na druhej strane nedostatok špecializácie brzdí rozvoj FF, čo znižuje marginálny produkt práce. Navyiac, v porovnaní s partnerstvami alebo korporáciami, FF majú vyššie náklady na kapitál. FF preto používajú menej kapitálu, čo spôsobuje menšiu výmeru farmy s menším vybavením v porovnaní s partnerstvami a korporátnymi farmami (Allen a Lueck, 2002).

Allen a Lueck (2002) vysvetľujú, ako sa voľba organizácie farmy mení v závislosti od typu vyrábaného produktu:

- s rastom dôležitosti špecializácie práce sú FF menej rozšírené a existencia CF je pravdepodobnejšia,
- s rastom nákladov na monitoring práce rastie aj pravdepodobnosť existencie rodinných fariem,
- čím viac sa organizácia farmy presúva od FF k CF, narastá aj kapitálová vybavenosť farmy.

Allen a Lueck (2002) vo svojom modeli neuvažujú s transakčnými nákladmi súvisiacimi so zmenou organizácie farmy z CF na FF. Literatúra zaoberajúca sa tranzitívnymi krajinami (napr. Ciaian a Swinnen, 2006) však tvrdí, že tieto náklady sú veľmi významné. Preto v krajinách strednej a východnej Európy a FSU najdôležitejšia voľba nie je postavená na organizácii farmy, t. j. medzi FF a CF, ale skôr na tom, akú štruktúru produkcie si CF a FF vyberú.

Tabuľka 1 zobrazuje významnosť monitorovania práce a kapitálovú intenzívnosť podľa jednotlivých typov fariem (pre informácie o odhadoch v tabuľke 1 pozri Ciaian et al., 2007). Typ farmy, ktorý si vyžaduje najviac práce na jeden hektár, resp. typ farmy, ktorý je kapitálovo najintenzívnejší sme označili

piatimi hviezdikami. Naopak, typ farmy, ktorý je najmenej kapitálovo intenzívny alebo si vyžaduje najmenej práce na jeden hektár získal jednu hviezdiku. Zmiešané farmy boli z analýzy vynechané, lebo požiadavky na monitoring práce a kapitálová intenzívnosť sa nedajú jednoznačne priradiť k špecifickému produktu. Zmiešané farmy sa vyskytujú tak v živočíšnej ako aj rastlinnej výrobe. Na základe poradia stanoveného v tabuľke 1 sme určili sektory, v ktorých majú CF a FF komparatívne výhody. Z tabuľky 1 vyplýva, že CF majú komparatívne výhody v obilninách a olejninách, zatiaľ čo FF majú komparatívne výhody v trvalých plodinách. Produkcia obilnín a olejnin sa vyznačuje nízkymi požiadavkami na prácu a vysokou kapitálovou intenzívnosťou. Pre trvalé plodiny platí opak – majú vysoké požiadavky na prácu pri nízkej kapitálovej intenzite. Situácia nie je jednoznačná pre živočíšny sektor a poľné plodiny.

Špecializácia fariem – empirická analýza

V tejto časti testujeme, či špecializácia produkcie CF a FF zodpovedá teoretickým hypotézam a predikciám z tabuľky 1.

Pre analýzu sa nedajú nájsť konzistentné údaje o štruktúre produkcie FF a CF. Nemohli sme teda priamo testovať špecializáciu produkcie FF a CF. Namiesto toho sme zvolili nepriamy spôsob testovania našej hypotézy. Skúmali sme, ako sa štruktúra produkcie mení v závislosti od veľkosti farmy, pričom vieme, že CF sú všeobecne veľké a FF malé. Ak platí naša hypotéza, potom v krajine, v ktorej dominujú FF, bude štruktúra produkcie nachýlená smerom k produktom, v ktorých majú FF komparatívne výhody. V tranzitívných krajinách, kde prevládajú CF, by štruktúra produkcie mala byť nachýlená k produktom, v ktorých majú CF komparatívne výhody.

Na analýzu boli použité údaje z Eurostatu. Zobierali sme údaje z 10 CEEC: Bulharsko, Česká republika, Estónsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Poľsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko. Pre každú z krajín sme takisto zobierali údaje o použití pôdy pre 8 skupín fariem podľa veľkosti za dva dostupné roky 2003 a 2005. V prípade Bulharska a Rumunska boli k dispozícii údaje len za rok 2003. Do úvahy sa bralo týchto šesť kategórií podľa využitia pôdy: 1) obilniny a olejniny, 2) priemyselné plodiny, 3) krmoviny, 4) zemiaky a repa cukrová, 5) čerstvá zelenina, melóny, jahody a 6) trvalé plodiny.

Pre odhady sme použili metódu najmenších štvorcov (OLS) s Whitovými štandardnými chybami očistenými o heteroskedasticitu. Tým sme pri odhadoch zohľadnili problém heteroskedasticity. Závislými premennými bolo šesť kategórií využitia pôdy vyjadrené ako podiel z celkovej využitej poľnohospodárskej výmery (UAA), ktoré sme spriemerovali za obidva dostupné roky: 2003 a 2005 – okrem Bulharska a Rumunska, keďže pre tieto krajiny boli dostupné len údaje za rok 2003. Vysvetľujúcimi premennými modelu boli logaritmy veľkosti fariem a umelé premenné pre jednotlivé krajiny

Tabuľka 1 Dôležitosť požiadaviek na monitoring práce a kapitálová intenzita podľa typu farmy a komparatívnej výhody

	Obilniny, olejniny a strukoviny (1)	Poľné rastliny (2)	Trvalé plodiny (3)	Dobytok (4)	Ošípané (5)
Monitoring práce (6)	*	**	*****	***	****
Kapitálová intenzívnosť (7)	****	*	*	*****	***
Komparatívna výhoda (8)	CF	?	FF	?	?

Poznámka: ? – nejednoznačný výsledok

Note: ? – indecisive result

Zdroj: vlastné výpočty

Source: own calculations

Table 1

Importance of labor monitoring requirements and capital intensity by farm type and farm comparative advantage

(1) cereals, oilseeds and protein crops, (2) field crops, (3) permanent crops, (4) livestock, (5) granivores, (6) labor monitoring, (7) capital intensity, (8) comparative advantage

Tabuľka 2 Špecializácia vo využití pôdy a veľkosť farmy v CEEC

% z UAA	Obilniny a olejiny (1)	Priemyselné plodiny (2)	Krmoviny (3)	Zemiaky a repa cukrová (4)	Čerstvá zelenina, melóny a jahody (5)	Trvalé plodiny (6)
Konštanta (7)	9,14***	1,53*	2,29*	5,50***	1,81***	7,06***
Veľkosť farmy (8)	6,12***	2,33***	0,91***	-1,31***	-0,41***	-1,60***
R ²	(0,000) 0,88	(0,000) 0,87	(0,007) 0,78	(0,000) 0,63	(0,000) 0,65	(0,000) 0,64

Poznámka: */ **/ *** významné na 10/5/1%; p-hodnota v zátvorkách, UAA – využitá poľnohospodárska výmera

Zdroj: vlastné výpočty

Note: */ **/ *** significant at 10/5/1%, respectively; p-value in parentheses, UAA – Utilized Agricultural Area

Source: own calculations

Table 2

Land use specialization and farm size in CEEC

(1) cereals and oilseeds, (2) industrial plants, (3) forage plants, (4) potatoes and sugar beet, (5) fresh vegetable, melons and strawberries, (6) permanent crops, (7) intercept, (8) farm size

Tabuľka 3 Špecializácia vo využití pôdy a veľkosť farmy v EÚ-15

% z UAA	Obilniny a olejiny (1)	Priemyselné plodiny (2)	Krmoviny (3)	Zemiaky a repa cukrová (4)	Čerstvá zelenina, melóny a jahody (5)	Trvalé plodiny (6)
Konštanta (7)	-10,32***	-1,76***	14,92***	-0,91	2,66***	17,92***
Veľkosť farmy (8)	5,53***	0,66***	0,88*	0,62***	-0,73***	-6,41***
R ²	(0,000) 0,77	(0,000) 0,65	(0,067) 0,73	(0,001) 0,64	(0,002) 0,35	(0,000) 0,74

Poznámka: */ **/ *** významné na 10/5/1%; p-hodnota v zátvorkách, UAA – využitá poľnohospodárska výmera

Zdroj: vlastné výpočty

Note: */ **/ *** significant at 10/5/1%, respectively; p-value in parentheses, UAA – Utilized Agricultural Area

Source: own calculations

Table 3

Land use specialization and farm size in EU-15

(1) cereals and oilseeds, (2) industrial plants, (3) forage plants, (4) potatoes and sugar beet, (5) fresh vegetable, melons and strawberries, (6) permanent crops, (7) intercept, (8) farm size

(v článku ich neuvádzame), aby sme zachytili špecifické efekty pre jednotlivé krajiny. V prípade veľkosti fariem bol vypočítaný priemer najnižšej a najvyššej hodnoty pre 8 intervalov, a táto hodnota bola následne použitá na odhad. Výsledky odhadov parametrov modelu sú zobrazené v tabuľke 2. Pre overenie robustnosti výsledkov sme analogické odhady urobili aj pre EÚ-15 (tabuľka 3).

Veľké farmy sa viac špecializujú na obilniny a olejiny. Malé farmy sa, naopak, špecializujú na trvalé plodiny. Keďže v tranzitívnych ekonomikách malé farmy sú väčšinou FF a veľké farmy CF, z toho vyplýva, že CF sa špecializujú na obilniny a olejiny a FF naopak na trvalé plodiny. Výsledky sú podobné pre CEEC aj EÚ. Naviac, FF sa takisto špecializujú na produkciu čerstvej zeleniny, melónov a jahôd. Tieto plodiny majú podobné charakteristiky ako trvalé plodiny. Poľné plodiny (zemiaky a repa cukrová) dávajú nejednoznačný záver. V CEEC sa malé farmy špecializujú na produkciu zemiakov a repy cukrovej, zatiaľ čo v krajinách EÚ-15 je to opačne. Dôvodom je, že v CEEC sa viac používa technológia založená na intenzívnejšom využití práce pri produkcii zemiakov a repy cukrovej, zatiaľ čo v krajinách EÚ-15 sa používa kapitálová intenzívna technológia. Zastúpenie krmovín rastie s rastúcou veľkosťou farmy tak v CEEC ako aj EÚ-15. To indikuje, že živočišna výroba sa sústreďuje na väčších farmách. Produkcia priemyselných plodín v CEEC a EÚ-15 sa takisto zvyšuje s rastúcou veľkosťou fariem.

Diskusia a závery

Trh s pôdou je v tranzitívnych krajinách charakterizovaný vysokými transakčnými nákladmi, ktoré uľahčujú CF udržať

si svoje dominantné postavenie. CF však súťažila s FF o pôdu na strane vstupov, ale rovnako súťažila na svetových ako aj domácich trhoch na strane produktov. CF aj FF sa špecializujú na produkciu tých komodít, v ktorých dosahujú komparatívne výhody. V článku sme ukázali, že CF sa špecializujú na kapitálové intenzívne produkty a na produkty kde sa nevyžaduje veľké monitorovanie práce. FF sa špecializujú na produkty s vysokými požiadavkami na monitoring práce.

Štruktúra farmy určuje v akých komoditách bude krajina kompetitívna na medzinárodných trhoch. Tento záver je dôležitý najmä pre tranzitívne krajiny, kde vysoké transakčné náklady brzdia zmenu organizácie farmy. To je dôvodom, prečo v tranzitívnych krajinách, vyznačujúcich sa vysokými transakčnými nákladmi, je voľba štruktúry produkcie dôležitejšia ako voľba organizácie farmy. Ak by neexistovali transakčné náklady, organizácia fariem by sa usporiadala tak, ako predpokladá model Allena a Luecka (2002).

Druhým dôsledkom skúmania je, že literatúra zaoberajúca sa porovnaním efektívnosti CF a FF v tranzitívnych ekonomikách by mala brať do úvahy transakčné náklady spojené s používaním trhov. V mnohých tranzitívnych krajinách sa trhy pre výslednú produkciu viac hodia CF, čím sa brzdi rozvoj FF. To je nepriamo spojené aj s kontrahovaním a vertikálnou integráciou. Produkty vyžadujúce intenzívnejšie využívanie práce (napr. ovocie) si zvyčajne vyžadujú rôzne druhy kontraktov a vertikálnej integrácie, než je tomu napr. v prípade kapitálové intenzívnych produktov (obilniny, olejiny). Existencia transakčných nákladov v tranzitívnych krajinách, ktorá brzdi rozvoj kontrahovania a vertikálnej integrácie pre jeden druh produktu bude mať dopad na efektívnosť CF v porovnaní s FF.

Súhrn

V západnej Európe, USA a iných rozvinutých krajinách je štruktúra poľnohospodárskej výroby koncentrovaná do malých rodinných fariem. V krajinách strednej a východnej Európy (CEEC) a bývalých krajinách Sovietskeho zväzu (FSU) existuje dvojaká štruktúra fariem. V CEEC a FSU existujú veľké korporátne farmy (CF) a malé rodinné farmy (FF). Článok ukazuje, že CF aj FF sa špecializujú na produkciu tých komodít, v ktorých dosahujú komparatívne výhody. CF sa špecializujú na kapitálovo intenzívnejšiu produkciu s nízkymi nárokmi na monitoring práce. Na druhej strane sa FF špecializujú na produkty charakteristické vyššími nárokmi na monitoring práce. Výsledkom je, že štruktúra fariem určuje, v ktorých produktoch bude daná krajina kompetitívna na medzinárodných trhoch. Tento záver je dôležitý najmä z pohľadu tranzitívnych krajín, kde vysoké transakčné náklady brzdia zmenu organizácie fariem. Z toho dôvodu pre tranzitívne krajiny vyznačujúce sa vysokými transakčnými nákladmi je dôležitejší výber štruktúry produkcie než výber organizácie farmy.

Kľúčové slová: štruktúra farmy, špecializácia výroby, transakčné náklady, CEEC, FSU

Literatúra

ALLEN, D. W. – LUECK, D. 2002. The nature of the Farm, Contracts, Risk, and Organization in Agriculture. Cambridge, Massachusetts : MIT Press.

BRÜMMER, B. 2001. Estimating confidence intervals for technical efficiency: the case of private farms in Slovenia. In: European Review of Agricultural Economics, vol. 28, 2001, p. 285–306.

CIAIAN, P. – POKRIVCAK, J. – DRABIK, D. 2007. The Economics of Farm Organisation in CEEC and FSU. A contributed paper prepared for presentation at a joint IAAE- EAAE seminar: Agricultural Economics and Transition: What was expected, what we observed, the lessons learned. September 6–8, 2007

CIAIAN, P. – SWINNEN, J. F. M. 2006. Land Market Imperfections and Agricultural Policy Impacts in the New EU Member States: A Partial Equilibrium Analysis. In: American Journal of Agricultural Economics, vol. 88, 2006, no. 4, p. 799–815.

CSAKI, C. – LERMAN, Z. 1996. Agricultural Transformation in Central and Eastern Europe and the Former USSR: Issues of Land Reform and Farm Restructuring. Paper Presented at the VIIIth Congress of the European Association of Agricultural Economists, Edinburgh.

HAGEDORN, K. 1994. Changing Organisation of Agriculture as a Result of the Transformation Process. Paper Presented at the Workshop "The Impact of CEE Agricultural Reform on Domestic and International Markets", Leuven, 10–11th June.

HUGHES, G. 2000. Total productivity of emergent farm structures in Central and Eastern Europe. In: Banse M., Tangermann, S. (Eds.), Central and Eastern European Agriculture in an Expanding European Union, CABI, Wallingford, p. 61–87.

MATHIJS, E. – SWINNEN, J. F. M. 2001. Production Organization and Efficiency during Transition: An Empirical Analyses of East German Agriculture. In: Review of Economics and Statistics, vol. 83, 2001, p. 100–107.

MATHIJS, E. – VRANKEN, L. 2000. Farm restructuring and efficiency in transition: evidence from Bulgaria and Hungary. Selected Paper, American Agricultural Economics Association Annual Meeting, Tampa, Florida, July 30–August 2.

PROSTERMAN, R. L. – ROLFES, L. (Jr.). 1999. Review of the Legal Basis for Agricultural Land Markets in Lithuania, Poland and Romania. Paper presented at the Second World Bank/FAO Workshop, Warsaw, 27–29 June.

SCHMITT, G. 1991. Why is the Agriculture of Advanced Western Countries still Organised by Family Farms? Will this continue to be so in the Future? In: European Review of Agricultural Economics, vol. 18, 1991, p. 443–458.

SWAIN, N. 1999. Agricultural Restitution and Co-operative Transformation in the Czech Republic, Hungary and Slovakia. In: Europe-Asia Studies vol. 51, 1999, p. 1199–1219.

Kontaktná adresa:

Ing. Pavel Ciaian, Ph.D., Katedra ekonomiky, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, tel.: +421 37 641 45 93, Katholieke Universiteit, Leuven, Belgium, e-mail: Pavel.Ciaian@econ.kuleuven.be